

RTU studiju kurss "Mūsdienu latviešu literārā valoda: sintakse I"**0L000 Liepājas akadēmija****Vispārējā informācija**

Kods	LA0645
Nosaukums	Mūsdienu latviešu literārā valoda: sintakse I
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Linda Lauze - Doktors, Profesors
Mācītspēks	Antra Kļavinska - Doktors, Docents
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Kursā tiek pilnveidota izpratne par sintakses pamatjēdzieniem un dažādiem vienkārša teikuma izpētes aspektiem. Tiek attīstītas iemaņas analizēt vienkāršu teikumu atbilstoši mūsdienu un tradicionālajai sintakses teorijai, pievēršot uzmanību interpunkcijas jautājumiem un piedāvājot idejas latviešu valodas satura plānošanā pamatskolā un vidusskolā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	KURSA MĒRĶIS – pilnveidot izpratni par mūsdienu latviešu sintakses pamatjēdzieniem un nozīmīgākajām sintakses teorijām, par vienkārša teikuma analīzi, pilnveidot prasmes pareizrakstības izkopšanā. KURSA UZDEVUMI: – padziļināt izpratni par sintakses teorijām un sintakses parādību sistēmisko dabu, – pilnveidot prasmes un iemaņas analizēt teikuma locekļus un noteikt sintaktiskās konstrukcijas, – pilnveidot prasmes un iemaņas vienkāršu teikumu analizē, – salīdzināt un noteikt atšķirības sintakses mācību saturā vispārējās un vidējās izglītības posmā.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Sintakses vienību apskats dažādos informācijas avotos. Gatavošanās praktiskajam darbam. Teorētiskās literatūras studijas. Gatavošanās pārbaudes darbam, vingrinājumi. Teikuma locekļu kartotēkas izveide.
Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1. Autoru kolektīvs. Latviešu valodas gramatika. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2013, 692.–954. lpp. 2. Beitiņa, M. Mūsdienu latviešu literārās valodas sintakse. Liepāja: LiePa 2009. 3. Blinkena, A. Latviešu interpunkcija. Rīga, 2009. 4. Ceplītis, L., Rozenbergs, J., Valdmanis, J. Latviešu valodas sintakse. Rīga, 1989. Papildu/Additional: 1. Contemporary Approaches to Baltic Linguistics. Edited by Peter Arkadiev, Edited by Bronn Wiemer, Edited by Axel Holvoet. Berlin: De Gruyter Mouton, 2017. 2. Ceplīte, B., Ceplītis, L. Latviešu valodas praktiskā gramatika. Pārstrādāts izdevums. Rīga : Zvaigzne ABC, 1997. 3. Fāters, H. Ievads valodniecībā. Rīga: Apgāds „Zinātne”, 2010. 4. Freimane, I. Vienkāršs teikums un tā paplašināšana. Rīga, 1985. 5. Holvūts, A. Vispārīgās sintakses pamati. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012. 6. Lauze, L. Ikdienas saziņa: vienkāršs teikums latviešu sarunvalodā. Liepāja, 2004. 7. Liepa, D. Latvijas preses valoda. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2011. 8. Lokmane, I. Sekundārā predikativitāte teikumā un tekstā. No: Vārds un tā pētīšanas aspekti . Rakstu krājums. 4. Liepāja, 2000, 143.–149.lpp. 9. Rozenbergs, J. Par latviešu valodas sintakses zinātnes attīstību. No: Latviešu valodas kultūras jautājumi. Rīga, 1993, 121.–132. lpp. 10. Ruža, V. Divdabja teiciens mūsdienu latviešu valodā. Daugavpils, 2005. 11. Valdmanis, J. Jūlija Kārklīņa sintakses koncepcija. No: Latviešu valodas kultūras jautājumi. http://valoda.aifab.lv/latval/ 12. Valdmanis, J. Sintakses vienības un to izpētes aspekti. No: LPSR ZA Vēstis. Nr. 9. 1985, 67.–74. lpp. 13. Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca. Rīga, 2007. Citi informācijas avoti/Other sources of information: 1. m www.letonika.lv 2. http://valodasrokasgramata.lv 3. Linguistica Lettica. Rīga: LU LVI 4. Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi. Populārzinātnisku rakstu krājums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra 5. Rakstu krājums Valoda dažādu kultūru aspektā. Daugavpils: DU Akadēmiskais apgāds "Saule" 6. Rakstu krājums Vārds un tā pētīšanas aspekti. Liepāja: LiePU u. c.
Nepieciešamās priekšzināšanas	Mūsdienu latviešu literārā valoda: leksikoloģija un frazeoloģija Mūsdienu latviešu literārā valoda: morfoloģija I

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienē studijas		Nepilna laika neklātienē studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. temats. Sintakses jēdziens, sintakses vienības. Ieskats latviešu valodas sintakses izpētes vēsturē.	2	6	2	4

2. temats. Sintaktiskie sakari, to veidi un izteikšanas līdzekļi. Vārdu savienojumi, to veidi.	6	8	2	10
3. temats. Vienkāršs teikums kā monopredikatīva sintaktiska vienība. Vienkārša teikuma formālā organizācija: vienkārša teikuma modelis. Struktūras shēmu pamattipi.	2	6	2	8
4. temats. Vienkārša teikuma formālā organizācija: struktūras shēmu komponenti; vienkārša teikuma paradigma. Virslocekļi.	6	12	2	16
5. temats. Vienkārša teikuma formālā organizācija: vienkārša teikuma paplašinātāju veidi. Palīglocekļi.	8	10	4	16
6. temats. Vienkārša teikuma semantiskā struktūra. Vienkārša teikuma komunikatīvā struktūra. Noliegums.	2	4	2	6
7. temats. Vienkārša teikuma vai salikta teikuma komponentu paplašinājumi. Sintaktiskās konstrukcijas. Interpunkcijas jautājumi.	6	6	2	8
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
ZINĀŠANAS: 1. Studējošie demonstrē izpratni par sintakses pamatjēdzieniem; par vienkārša teikuma sintaksi un dažādiem tās izpētes aspektiem. 2. Raksturo vienkārša teikuma semantisko un komunikatīvo struktūru.	Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumiem Nr.141, Nr.512, Nr.240, vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem.
PRASMES: 3. Prot analizēt struktūras shēmu komponentus un paplašinātājus (teikuma locekļus) 4. Analizē vienkāršu teikumu, atbilstoši mūsdienu un tradicionālajai sintakses teorijai. 5. Refleksīvi un kritiski novērtē savas zināšanas un prasmes un sniedz atgriezenisko saiti. 6. Pielieto teorētiskās zināšanas par latviešu interpunkciju praksē un pamatot pieturzīmju lietojumu 7. Prasmīgi un efektīvi izmanto digitālās tehnoloģijas pašvadītās mācībās zināšanu ieguvei, jauna satura radīšanai, sadarbībai un komunikācijai, kā arī savu izvirzīto mērķu sasniegšanā.	Atzīme tiek aprēķināta kā vidējā svērtā atzīme par: - regulāru nodarbību apmeklējumu un aktīvu darbu semināros (pozitīvs vērtējums par semināra jautājumiem); - patstāvīgo darbu izpildi (starp pārbaudījumu rezultāti); - noslēguma pārbaudījums: eksāmens.
KOMPETENCE: 8. Spēj izskaidrot vienkārša teikuma formālo organizāciju no mūsdienu un tradicionālās sintakses teorijas viedokļa. 9. Izvērtē savu prasmi veidot pareizu rakstveida runu atbilstoši mūsdienu latviešu valodas normām un plāno darbības tās uzlabošanai. Attīsta ieradumu pastāvīgi pilnveidot savas zināšanas sintakses jomā. 10. Prot kritiski vērtēt un atlasīt teorētisko un praktisko literatūru savai turpmākai profesionālajai darbībai (vispārējās un vidējās izglītības posmā ietvertu sintakses jautājumu apguvei).	Atzīme tiek aprēķināta kā vidējā svērtā atzīme par: - regulāru nodarbību apmeklējumu un aktīvu darbu semināros (pozitīvs vērtējums par semināra jautājumiem); - patstāvīgo darbu izpildi (starp pārbaudījumu rezultāti); - noslēguma pārbaudījums: eksāmens.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Regulārs nodarbību apmeklējums un aktīvs darbs semināros (pozitīvs vērtējums par semināra jautājumiem).	20
Patstāvīgo darbu izpilde (starp pārbaudījumu rezultāti).	60
Noslēguma pārbaudījums: eksāmens.	20
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	